

Брюксел, 15 декември 2025 г.
(OR. en)

16829/25

COJUR 99
COMAR 53
JUR 851

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	16719/25
Относно:	Декларация на Европейския съюз и неговите държави членки за пълноценно използване на рамката на международното морско право във връзка със заплахите от „сенчестия флот“ и защитата на критичните подводни инфраструктури

Приложено се изпраща на делегациите Декларацията на Европейския съюз и неговите държави членки за пълноценно използване на рамката на международното морско право във връзка със заплахите от „сенчестия флот“ и защитата на критичните подводни инфраструктури, одобрена от Съвета по външни работи на заседанието му от 15 декември 2025 г.

**ДЕКЛАРАЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И НЕГОВИТЕ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ ЗА
ПЪЛНОЦЕННО ИЗПОЛЗВАНЕ НА РАМКАТА НА МЕЖДУНАРОДНОТО МОРСКО
ПРАВО ВЪВ ВРЪЗКА СЪС ЗАПЛАХИТЕ ОТ „СЕНЧЕСТИЯ ФЛОТ“ И ЗАЩИТАТА
НА КРИТИЧНИТЕ ПОДВОДНИ ИНФРАСТРУКТУРИ**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ И НЕГОВИТЕ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ,

КАТО ПРИПОМНЯТ, в съответствие с посоченото в преразгледаната стратегия на ЕС за морска сигурност от 24 октомври 2023 г., че „предвид заплахите за критичните морски инфраструктури и последиците от незаконната и неоправдана военна агресия на Русия срещу Украйна са необходими повече действия от страна на ЕС като международен гарант на сигурността“. В Европейския пакт за океана, приет от Европейската комисия на 5 юни 2025 г., също се припомня, че „изключително важни морски инфраструктури са под заплаха“;

КАТО ОТБЕЛЯЗВАТ, че заплахите за критичните подводни инфраструктури не произтичат единствено от „сенчестия флот“;

КАТО ОТБЕЛЯЗВАТ, че в Резолюция А.1192 (33) от 6 декември 2023 г. Международната морска организация (ИМО) призова настоятелно държавите членки и всички съответни заинтересовани страни да насърчават действия за предотвратяване на незаконните операции в морския сектор от страна на „тъмния“ или „сенчестия“ флот. В тази резолюция Асамблеята на ИМО отбеляза със загриженост информацията за тези кораби, участващи в незаконни операции с цел заобикаляне на санкциите или в други незаконни дейности;

КАТО ИЗТЪКВАТ, че в Резолюция 79/144 от 12 декември 2024 г. Общото събрание на Организацията на обединените нации признава, че „подводните кабели и тръбопроводи са жизненоважни за световната икономика и националната сигурност на всички държави, съзнава, че тези кабели и тръбопроводи са уязвими по отношение на умишлени и случайни щети“, и призовава държавите „да предприемат мерки за защита на подводните кабели и тръбопроводи и да потърсят цялостно решение на свързаните с тях въпроси, в съответствие с международното право, както е посочено в“ Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право от 10 декември 1982 г.;

КАТО СПОДЕЛЯТ изразения от държавите призив по време на открития дебат за морската сигурност, проведен в Съвета за сигурност на ООН на 20 май 2025 г. по време на гръцкото председателство, за по-добро прилагане на съществуващата международна правна защита, особено по отношение на критична инфраструктура, като подводни кабели и тръбопроводи;

КАТО ПРИПОМНЯТ, че наред с действията, предприети от ООН и ИМО, за справянето с тези заплахи допринасят и други работни направления. След съвместното изявление от срещата на върха на съюзниците от НАТО в Балтийско море от 14 януари 2025 г. бяха определени варианти за справяне с рисковете за критичната подводна инфраструктура и с предизвикателствата, породени от „сенчестия флот“. На 16 май 2025 г. ЕС и десет европейски държави постигнаха съгласие по меморандум за разбирателство за защита на критичната подводна инфраструктура в Балтийско море. На 14 март 2025 г. министрите на външните работи на държавите от Г-7 излязоха с декларация относно морската сигурност и просперитета: работата по защитата на критичната подводна инфраструктура е в ход и е сформирана работна група за сенчестия флот;

КАТО ОТБЕЛЯЗВАТ, че на 19 декември 2024 г. Европейският съвет прие заключения, в които приветства мерките срещу „сенчестия флот“, и че на заседанието на Европейския съвет на 26 юни и на 23 октомври 2025 г. държавите членки призоваха за допълнителни мерки в това отношение. На 6 юни 2025 г. Съветът на Европейския съюз прие заключения относно надеждна и устойчива свързаност, в които се подчертава неотложната необходимост от всеобхватна подкрепа за подводната кабелна инфраструктура, както е посочено в Плана за действие на ЕС относно сигурността на кабелите;

КАТО ПРИПОМНЯТ, че на 21 февруари 2025 г. Европейската комисия и върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност стартираха план за действие на ЕС относно сигурността на кабелите. В този план за действие се посочва, че ЕС и неговите държави членки, работейки съвместно с Международната морска организация, следва да установят общо разбиране за съответните разпоредби на международното морско право, което да позволи на държавите членки като крайбрежни държави и държави на знамето да защитават по-ефективно критичната инфраструктура и да предприемат действия по отношение на корабите от „сенчестия флот“ и всички плавателни съдове от интерес, които действат в открито море. По-специално правната рамка за задържане или качване на борда на плавателни съдове, представляващи риск за ЕС, следва да бъде обект на внимателна оценка при пълно спазване на Конвенцията на ООН по морско право. Освен това в плана за действие се предлага работата на многостранно равнище да включва и евентуално обсъждане на това как най-пълноценно да се използват всички възможни начини за действие в съответствие с международното морско право за по-добра защита на подводните кабелни инфраструктури, както и за популяризирането на норми и най-добри практики;

Като ПРИПОМНЯТ, че на 6 май 2025 г. Европейската комисия стартира пътна карта за прекратяване на вноса на енергия от Русия, включително действия, предвидени за справяне с проблема със заобикалянето на санкциите на ЕС по отношение на нефта чрез използване на „сенчести флотове“,

Като ПРИПОМНЯТ, че Конвенцията на ООН по морско право, както е отразено в нейния преамбюл, допринася за поддържането на мира, сигурността, сътрудничеството и приятелските отношения между всички нации в съответствие с принципите на правосъдието и равните права и насърчава икономическия и социалния напредък на всички народи по света в съответствие с целите и принципите на Организацията на обединените нации, изложени в Хартата,

Като ПОДЧЕРТАВАТ, че свободите на откритото море, включително свободата на корабоплаването, трябва да се упражняват при надлежно зачитане на интересите на другите държави и че всички държави, включително държавите на знамето, трябва добросъвестно да изпълняват задълженията си по Конвенцията по морско право и да упражняват правата, юрисдикцията и свободите, признати в Конвенцията, по начин, който не представлява злоупотреба с право,

Като ИЗТЪКВАТ, че е необходимо ЕС и неговите държави членки да се справят с рисковете, свързани със сенчестия флот и критичната подводна инфраструктура, и в този контекст отбелязват, че в съответствие с член 3, параграф 5 от Договора за Европейския съюз Съюзът допринася „за стриктното спазване и развитието на международното право, и по-специално зачитането на принципите на Устава на Организацията на обединените нации“,

ДЕКЛАРИРАТ И ПОТВЪРЖДАВАТ:

1. Непоколебимия си ангажимент към Конвенцията на ООН по морско право, която определя правната рамка, в която трябва да се извършват всички дейности в моретата и океаните, като представлява инструмент от стратегическо значение като основа за национални, регионални и глобални действия и сътрудничество в морския сектор и чийто универсален и единен характер и цялост трябва да бъдат запазени;
2. Че рисковете, породени от „сенчестия флот“ и евентуално от други опасни практики в корабоплаването, включително потенциални екологични щети, както и рискове за морската безопасност и сигурност, интегритетът на международната търговия по море, критичната подводна инфраструктура, включително подводните кабели и тръбопроводи, животът и здравето на морските лица, работещи на борда на плавателни съдове, и спазването на международните морски правила и стандарти, обхващат всички морета и океани и трябва да се разглеждат като едно цяло от правна гледна точка, тъй като тези рискове са част от проблемите на морското пространство, посочени в третата клауза от преамбюла на Конвенцията на ООН по морско право;

3. Че плавателните съдове, плаващи без националност, включително тези от „сенчестия флот“, представляват особен риск. Плавателни съдове без националност не извършват дейност под юрисдикцията на държавата на знамето съгласно Конвенцията на ООН по морско право. Те нямат право нито на свободите на откритото море, включително свободата на корабоплаването, нито на права като мирно преминаване или транзитно преминаване, тъй като тези свободи и права са предоставени изключително на държавите съгласно морското право. Те не попадат под изключителната юрисдикция на никоя държава в открито море. Всяка държава може да се качи на борда на плавателен съд в открито море в съответствие с член 110 от Конвенцията на ООН по морско право, както и в изключителни икономически зони в съответствие с член 58, параграф 2 от нея, в случай че има основателни причини да се подозира, че плавателният съд е без националност. Всяка държава може да предприеме подходящи мерки на борда на плавателен съд, за който е установено, че е без националност, в съответствие с международното право и националното си право. Освен това държавите — членки на ЕС, признават, че всяка крайбрежна държава може да предприеме подходящи действия в съответствие с международното право и националното си право по отношение на плавателни съдове без националност, когато те плават в зони, върху които тази държава упражнява суверенни права или юрисдикция. В териториалното море пълната и изключителна юрисдикция на крайбрежната държава се прилага по отношение на такива плавателни съдове;
4. Че всички държави трябва да спазват правните си задължения по член 113 от Конвенцията на ООН по морско право по отношение на приемането от всяка от тях на законовите и подзаконовите актове, необходими, за да се предвиди, че прекъсването или повреждането на подводен кабел или тръбопровод от плавателен съд, плаващ под нейно знаме, или от лице под нейна юрисдикция, извършено умишлено или поради непредпазливост, се счита за наказуемо престъпление, когато са изпълнени условията за това. Че ЕС и/или неговите държави членки следва да установят контакти с държавите на знамето с цел засилване на ефективното прилагане на тази разпоредба съгласно националното им право;
5. Че съгласно член 94 от Конвенцията на ООН по морско право всяка държава има правно задължение да упражнява ефективно своята юрисдикция и контрол по административни, технически и социални въпроси върху плавателните съдове, плаващи под нейно знаме. Във връзка с това работата, предприета в рамките на ИМО по отношение на разработването на насоки или добри практики за регистрацията на кораби, е от решаващо значение;

6. Крайбрежните държави може да поискат застрахователна информация от корабите, плаващи в техни териториални води или изключителна икономическа зона, и проверяват тази информация за тези, които акостират в някое от техните пристанища, в съответствие с международното право. Те могат също така да изискват от плавателните съдове, плаващи в ключови зони на движение, да уведомяват за сертификатите си за застраховка и гражданска отговорност съгласно съответните международни споразумения;
7. Че държавите — членки на ЕС, ще увеличат усилията си за гарантиране на спазването от страна на плавателните съдове на техните правни задължения за предоставяне на информация. С Делегирана директива (ЕС) 2025/811 на Комисията от 19 февруари 2025 г. за изменение на приложение I към Директива 2002/59/ЕО на Европейския парламент и на Съвета се въвежда задължение за плавателните съдове, влизащи в зона, обхваната от система за задължителен отчет на корабите, да представят едно или повече удостоверения за застраховка, издадени от техния застраховател и намиращи се на борда на кораба, които доказват наличието на застраховка за морски искиове, както и удостоверения за гражданска отговорност, издадени съгласно съответните международни конвенции;
8. Че споразуменията със съответните държави на знамето за осигуряване на тяхното съгласие за предварително разрешени операции по качване на борда на техни плавателни съдове в открито море или в изключителната икономическа зона на държави — членки на ЕС, биха представлявали важен инструмент. Тези споразумения биха могли да определят условията и реда за сътрудничество с всяка съответна държава на знамето по отношение на нейните кораби в „сенчестия флот“, участващи в незаконни операции;
9. Че международното право позволява на държавите да предприемат действия по правоприлагане в редица сценарии, които потенциално са от значение за защитата на критичната подводна инфраструктура, включително, но не само, членове 21, 73, 110, 111, 220 и 221 от Конвенцията на ООН по морско право, както и член X от Парижката конвенция от 1884 г. за защита на подводните телеграфни кабели, когато е приложимо;
10. Че в допълнение към действията за противодействие на дейностите на „сенчестия флот“, както е посочено в точки 7 и 8, се появи необходимост държавите да разгледат допълнително рамките на международното морско право, за да се справят с нарастващите предизвикателства и да се засили защитата на подводните кабели и тръбопроводи в съответствие с Конвенцията на ООН по морско право, дължащи се на нарастващите заплахи и разрушаването или повреждането на подводни кабели и тръбопроводи,

11. Намерението им да стартират широка инициатива за разработване на инструменти за справяне със заплахите за критичната подводна инфраструктура, включително защитата на подводните кабели и тръбопроводи. Тези инструменти ще бъдат разработени в рамките на съответните подходящи форуми, например органите на ООН или Международната морска организация, в зависимост от тяхното съдържание. Тези инструменти може например да се състоят в компилиране на международните стандарти за добро поведение на корабите, плаващи в близост до критична подводна инфраструктура, в които се определят специални принципи и насоки, от сборник с правила за корабите, плаващи в особено чувствителни морски зони, от мерки за засилване на защитата на подводните кабели и тръбопроводи чрез по-добри предпазни мерки, по-строг мониторинг на дейностите около чувствителни обекти, както и механизми, съответстващи на международното право, за предотвратяване на поведение, което застрашава тази инфраструктура, или от други мерки в съответствие с Конвенцията на ООН по морско право. Тези инструменти може да варират от правно необвързващи инструменти до нови обвързващи инструменти.
-